

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 122

TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11409

Maribor, sredo 31. maja 1939

NAROČNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Izgrajevanje obrambnega sistema

Vojaško sodelovanje med Turčijo in Anglijo ter Poljsko in Anglijo — Pred turško-francosko zvezo — Preusmeritev poljsko-romunske zveze — Pogajanja med Romunijo in sovjetsko Rusijo — Pristop Poljske k zvezi velesil — Danes ekspozice Molotova

ANKARA, 31. maja. Včeraj je odpotovala pod vodstvom generala Arbaia v London turška vojaška misija, kjer se boudeležila pogajanj za sklenitev podrobno določene turško-angleške vojaške zveze. Ta zveza bo nasledek nedavno sklenjenega sporazuma o obojestranski vojaški pomoči v primeru vojne tih se bo nanašala tako na sodelovanje na kopnem, kakor tudi v zraku in na morju. Posebna pozornost bo pri tem posvečena Dardanelam in njihovi organizaciji, tako glede obrambe pred eventualnimi napadi, kakor tudi glede kretanja bojnih mornaric in transportov.

TURSKO-FRANCOSKA POGAJANJA
PARIZ, 31. maja. Po vestih iz Ankare so uspešno odstranjene vse ovire, ki so zavirale sklenitev turško-francoske zveze po vzorcu nedavno sklenjenega turško-angleškega sporazuma. Iz diplomatskih krogov se izve, da je v načelu dosežena tudi že soglasnost glede bodoče usode Hataja (sandžaka Aleksandrete). Turčija bo dobila Hataj, morala se bo pa obvezati, da bo spoštovala tamkajšnje francoske gospodarske in kulturne interese.

IZJAVA SARADZOGLUJA

PARIZ, 31. maja. Turški zunanji minister Saradzoğlu je dovolil dopisniku dnevnika »Paris Solr« razgovor, v katerem je dejal, da smatra Turčija zasedbo Albanije za Italiji in sklenitev turško-angleške pogodbe kot dva akta podobnega pomena: cilj obeh je strateški. Pojasnil je tudi, zakaj Turčija ni pristala na sklenitev podobne trgovinske pogodbe z Nemčijo, kakor jo je sklenila z njo Romunija. Nazadnje je pa poudaril tesno povezanost Turčije z Anglijo, ki se bo razširila sedaj še na enako povezanost s Francijo, dočim so zveze Turčije s sovjetsko Rusijo že davno tesne in nerazdružljive. Turčija se zaradi tega čuti varno in je pripravljena na vse, na se zgodi karkoli, upa pa, da se bo končno le posrečilo ohraniti človeštvu preprotni mir.

POLJSKO-ANGLEŠKO SODELOVANJE

LONDON, 31. maja. »News Chronicle« piše, da bo v kratkem prišel v London poljski maršal Rydz-Smygl skupaj z vojnimi ministrom generalom Kasprzycem. Namen obiska bodo posvetovanja z zastopniki angleškega generalnega štaba. Rydz-Smygl in Kasprzycki bosta prišla v London takoj nato, ko bo dokončala svoje delo angleška vojaška misija, ki se sedaj mudi na Poljskem. Angleška misija bo prinesla v seboj iz Varšave osnutek načrta za skupno organizacijo vojaških akcij med Veliko Britanijo in Poljsko v primeru vojne. Ta organizacija se bo nanašala tako na defenzivne, kakor tudi na ofenzivne operacije. Dogovor bo ob priliki obiska poljskega vrhovnega poveljnika in vojnega ministra v Londonu dokončno odobren in podpisan.

POLJSKO-ROMUNSKI SPORAZUM

VARŠAVA, 31. maja. Po zanesljivih informacijah je bil te dni dosežen med Poljsko in Romunijo popoln sporazum, po katerem so poljsko-romunska zavezniška pogodba, ki je bila doslej naperjena proti sovjetski Rusiji, spremenili in uskladi z novo obrambno fronto, v katero stopa tudi Rusija. Sporazum o spremembi pogodbe po podpisani takoli, čim bo podpisana tudi trojezna pogodba med Anglijo, Francijo in Rusijo. Prav tako vlada med Varšavo in Bukarešto tudi soglasje glede vključitve Poljske in Romunije v celotni obrambni sistem. Zdi se, da se bo angleško-francosko-ruski zvezi priključila Poljska tudi formalno in se bo trojna zveza spremenila v četverno zvezo velesil.

ROMUNSKO-RUSKA POGAJANJA

BUKAREŠTA, 31. maja. Med vlado sovjetske Rusije in vlado Romunije so v teku diplomatska pogajanja za sklenitev nenapadalne pogodbe, ki se razširi v pogodbo o pomoči v primeru napada na Romunijo. Sovjetska Rusija bo v novi pogodbi končno priznala sedanjo mejo v Besarabiji. Romunija bo pristala na to, da bodo smeje sovjetske čete v primeru vojne čez njeno državno ozemlje. Garancija za njeno nedotakljivost z ruske strani bosta prevzeli tudi Anglija in Francija, a verjetno se bo pridružila še Poljska.

DANES GOVORI MOLOTOV

MOSKVA, 31. maja. Predsednik sveta ljudskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov je včeraj pristal na to, da bo danes pred obema zbornicama podal že napovedani zunanje-politični izveštaj. V dobro poučenih krogih so pre-

pričani, da bo Molotov simpatično sprejel angleško-francoski predlog za sklenitev trojezne, nakar bo pogodba o medsebojni pomoči med Anglijo, Francijo in Rusijo še ta teden sprejeta in objavljena.

NAGGIAR V MOSKVI

MOSKVA, 31. maja. Sinoči je prisel semkaj iz Pariza francoski veleposlanik Naggiar, ki je bil svojčas poslanik v Beogradu. Takoj po prihodu se je sestel z angleškim veleposlanikom srom Williama Seedsom.

SEEDS PRI MOLOTOVU.

LONDON, 31. maja. Moskovski dopisnik »Timesa« javlja: Včeraj je bil angleški veleposlanik v Moskvi sir William Seeds sprejet od komisarja za zunanje zadeve Molotova in je trajal ta razgovor nad eno uro. Molotov je želel razčistiti še nekatera vprašanja manjše važnosti v angleško-francoskem predlogu in je Seeds mogel podati tudi tako vsa pojasnila, kajti dobival jih je sproti iz Londona v teku razgovora samega. Proti večeru se je Seeds sešel s pravkar iz Pariza preko Varšave vrnivšim se francoskim veleposlanikom v Moskvi, Naggiarom. Seeds je bil informiral o popoldanskih razgovorih z Molotovom. »Times« poroča nadalje, da bo imel Molotov napovedani zunanje-politični izveštaj že noč, če ne, pa na prihodnji seji obeh zbornic.

Knez Pavel in kneginja Olga odpotovala v Berlin

ODPELJALA STA SE VČERAJ V SPREMSTVU ZUNANJEGA MINISTRA IN DRUGIH ODLIČNIKOV NA POVABILO ADOLFA HITLERJA NA VEČDNEVNI URADNI OBISK.

BEOGRAD, 31. maja. Včeraj sta odpotovala Nj. Vis. knez-naměstnik Pavel in Nj. Vis. kneginja Olga s spremstvom na večdnevni obisk v Nemčijo, kamor ju je povabil državni vodja in kancelar Adolf Hitler. S princem in princeso so odpotovali v Berlin tudi zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković, minister dvora dr. Milan Antić, knežinja dvorna dama Olga Lozančeva, prvi adjutant Nj. Vel. kralja Petra II., divizijski general Nikolaj Hristić, adjutant Nj. Vel. kralja brigadni general Lino Dekaneva, topičarski polkovnik Slavica Cesaric, šef ka-

bineta znan. ministra dr. Vukašin Šećerović in tajnik civilne dvorne uprave Nj. Vel. kralja Miloš Botorić. Od kneza-naměstnika in kneginje so se pred odhodom poslovili: oba kraljevska namestnika dr. Perović in dr. Stanković, ministrski pr. I. sednik in notranji minister Dragiša Cvetković, prometni minister dr. Spaho, osebe bleskega poslanstva v Beogradu, dvorne dame ter člani dvornega spremstva. Poseben vlak z visokimi gosti je odpotoval skozi Zagreb, Ljubljano in Jesenice.

Madžarske volitve: premik na desno

VLADNA SKUPINA IMA V NOVEM PARLAMENTU 185 POSLANCEV. NAPREDOVALI SO TUDI VSI EKSTREMNI DESNICAŘI, DOČIM SO OSTALI NA ZADAVALI.

BUDIMPEŠTA, 31. maja. Včeraj je bilo objavljeno uradno poročilo o dokončnih rezultatih nedeljskih madžarskih parlamentarnih volitev, ki so se vršile po novem volivnem zakonu in so bile prvič v celoti tajne. Vlada stranka je dobila 178 mandatov, dočim jih je imela v prejšnjem parlamentu samo 120. Krščanska socialna stranka jih je dobila 7 (prej 10), hugaristi so jih dobili 29 (prej 3), narodna fronta 6 (6), desničarski radikali 8 (4). Celotna desničarska radikalna opozicija bo imela tako v novem madžarskem parlamentu 43 poslancev, dočim

jih je imela prej samo 13. Stranka malih posestnikov, ki jo vodi znani Tibor Eckhardt, si je priborila le 14 mandatov, dočim jih je imela doslej 21. Liberalcev je bilo izvoljenih 5 (prej 10), socialnih demokratov 5 (prej 11) in bodo imeli tako levi opozicionalc skupaj 24 poslancev nasproti prejšnjim 42. Vlada večina bo šla skupaj s krščanskimi socialisti 185 mandator. Značilen je tudi porast hugaristov, ki pomenja na Madžarskem isto, kot nacionalni socialisti v Nemčiji: porastli so od 3 na 29 mandatov.

Zapiski

Cordell Hull

Zunanji minister Zedinjenih držav Severne Amerike, Cordell Hull, je imel v nedeljo v Chicagu velik govor, v katerem je nastopil proti vsem tistim Američanom, ki se vdajajo iluziji, da je mogoče z avtarkijo in izolacijo rešiti notranje in zunanje probleme USA. Zedinjene države so preveč povezane z ostalim svetom, da bi mogle živeti od njega ločeno in se ne zanj brigati. Cordell Hull je bil rojen 2. oktobra l. 1871. v Overtonu v zvezni državi Tennessee. Leta 1898. se je udeležil kot prostovoljec ameriško-španske vojne, nato se je pa posvetil odvetniškemu poklicu. L. 1930 je postal kot demokrat senator, l. 1933 pa državni tajnik (minister) za zunanjo politiko. Hull je eden izmed najožjih sodelavcev prezidenta Franklina Roosevelta in kakor ta, odločen zagovornik sodelovanja Zedinjenih držav Severne Amerike z demokratičnimi velesilami.

Pred petdesetimi leti

Skoro istočasno kakor letos Ciano je bil pred polstoletjem, dne 21. maja 1889, zgodovinski italijanski obisk v Berlinu. Kralj Umberto je tedaj Viljemu II. vrnil obisk v Rimu. Dne 22. maja je bila gala večerja, na kateri je Umberto nemškemu cesarju odgovoril: »Zveza naših dveh narodov je zagotovila miru v Evropi. Naši vojski: vaša, katero sem zdaj občudoval, in italijanska, o kateri ste se vi tako poveljno izrazili, bosta izpolnili svoji veliki nalogi.« Vendar, dodaje »L'Oeuvre« in po njem »Nova Riječ«, v svetovni vojni so se stvari drugače zasukale.

Položaj v Abesiniji

Državni podatnik za italijansko Vzhodno Afriko, Teruzzi, je izjavil na seji senata, da je položaj v Abesiniji zadovoljiv. »Moram pa priznati, je nadaljeval, »da obstaja v pokrajini Amhara in Soa še nekaj ognjišč odpora, proti katerim bo potrebnih nekaj bataljonov vojaštva. Gospodarski položaj pa ni zadovoljiv, in sicer iz treh vzrokov: 1. zaradi visokih taksov v Suez; 2. zaradi visokih transportnih stroškov; 3. zaradi pomanjkanja delovnih moči, ki se sedaj uporabljajo pri gradnji cest. »Il Piccolo«.

Posledice angleških garancij

»Pester Lloyd« ugotavlja, da je postala Romunija, odkar je prejela angleške garancije, gluha za vse zahteve po ureditvi manjšinskega vprašanja v smislu madžarskih teženj. »Angleške garancije so se zato izkazale v tej smeri zelo negativno,« dodaja list.

Rusom ne primanjkuje kruha

Lani so Rusi posejali 43 milijonov hektarjev obdelane zemlje, vse ostale evropske države skupaj pa le 27 milijonov ha njiv... (»Nova Riječ«.)

„Vojna še ni končana“

Nismo se borili samo proti Špancem, temveč proti vsemu svetu, je dejal general Franco v Malagi. Zdi nam sihi ves svet, ki nam zavidajo našo moč in edinstvo, da ostanemo v pripravljenosti. Faalangisti, rečem vam: bodite pripravljeni, vojna še ni končana!

Maribor, 31. maja.

Kakor pred tedni, je Daladier v nedeljo znova poudaril veliko poštrevnost Francozo v njihove napore za ohranitev miru. »Naša politika je izključno predana vsem ljudem in narodom, ki se združujejo za obrambo miru.«

Za obrambo miru je Francija sprejela obveznosti na vzhodu, ki jih je Daladier ponovno razložil. Gre pa tudi za nekaj morda še važnejšega, kar je Daladier srečno označil: »Kakor so mednarodni problemi različni in zamotani, en sam problem se postavlja v resnici — problem nadvlade enega naroda ali sodelovanje vseh narodov.«

V mirovnem bloku, v bloku narodov, ki žele sodelovanje vseh narodov v miru, ni Francija samo bistveni zapadni člen, čigar armada predstavlja osnova moči mirovnega bloka na zapadu. S svojim mandatom v Siriji in s svojo močno sredo zemsko mornarico pomaga Francija k zvezi med vzhodnim in zapadnim delom mirovnega bloka. Pogajanja med Francijo in Turčijo imajo namen, da to zvezo spopolnijo ter tako ojačajo angleško-turški pakt ter Polemkinove dogovore v Ankarji. Francoska diplomacija je tudi na delu pri angleško-ruskim pogajanjih, kjer igra vlogo posredovalca, kakršno je francoska diplomacija, z uspehom odigrala že pred svetovno vojno.

Tem izjavam, ki so bile sprejete pri vseh zapadnih demokracijah s splošnim odobravanjem, je pritrdila brez vsakih pomislekov vsa opozicija, saj je to zunanjo politiko opozicija vedno zagovarjala. In zaupnica Daladierjevi vladi bi gotovo bila sprejeta soglasno, če bi se tikala samo zunanje politike. Ker je pa tekst zaupnice vseboval tudi odobritev notranje politike, je opozicija glasovala proti zaupnici. Značilno je, da je Blum kot govornik socialistične stranke, torej glavnega dela opozicije, posvetil večji del svojega govora pohvali vladne zunanje politike, manjši del kritiki vladne notranje politike. Tako so lahko listi zapisali o debati v parlamentu: večina za vlado, enodušnost za Francijo.

Drugi dogodek, ki je pokazal poleg francoske odločnosti tudi francosko gospodarsko moč, pa je vpis 12 milijardnega posojila, namenjenega potrebam državne obrambe. Posojilo, ki se do polovice vplača v gotovini, je bilo vpisano v enem dnevu; 6 milijard je bilo vplačanih v 6 urah! Tega vplačila niso omogočile samo velike banke; državi je posojila tudi provinca, mali kapitalisti, ki obsegajo v Franciji izredno širok družabni red. Uspeh posojila ne obstoji samo v naglem vpisu, temveč tudi v za državo ugodnih pogojih, po katerih je posojilo bilo izdano. Uspeh je predvsem v tem, da posojilo ni neugodno vplivalo na borzo, ni povzročilo nikakršnega padca ostalih vrednostnih papirjev. Uspeh posojila dokazuje, da Francozi niso spričo mednarodne napetosti izgubili živcev, da ne teaurirajo kapitalov, ampak da jih stavljajo na razpolago državi.

Za posojanje državi bodo imeli Francozi še mnogo prilik. Izredni državni izdatki v zvezi z oboroževanjem in mobilizacijo bodo znašali letos vsaj 47 milijonov frankov, ki jih bodo le v majhnem delu krili davki. Poleg dolgoročnega posojila, ki je zdaj vpisano, bodo kriti državne izdatke razni kratkoročni državni zapiski, ki jih bo morala Francija izdati v slabih osmih mesecih tekočega leta še v višini 27 milijard, raje več kot manj. V te zapiske bo vložen predvsem kapital, ki se je vrnil v Francijo v zadnjih petih, šestih mesecih in ki ga cenijo na 25 milijard frankov. Predvidevati je torej, da bo Francija izredna bremena, ki so potrebna spričo mednarodnega položaja, lahko prenesla brez inflacije in brez nevarnosti za bodočnost. K temu optimizmu upravičujejo Francoze znaki izboljšanja gospodarske konjunkturo v Franciji, kakor jih je objavil finančni minister Reynaud za prvih pet mesecev svojega gospodarskega načrta: trdnost valute, izboljšanje zlate podlage in deviznega zaklada, povečanje produkcije, zmanjšanje brezposelnosti, dvig borz nih tečajev.

Zavest gospodarske moči, superiornosti nad nasprotniki, seveda samo krepi odločnost v zunanji politiki. In daje možnost, da Francija prenese, kot je izrazil Daladier, »psihološko preizkušnjo«, rožljanje z orožjem, grožnje, pa vseeno obnem za-

Vloga Nemcev v Španiji

ZANIMIVE PODROBNOSTI O NEMSKI POMOCI GENERALU FRANCU. SLOVEN SPREJEM PROSTOVOLJCEV V HAMBURGU. VRNITEV ITALIJANOV.

HAMBURG, 31. maja. Sinočnji nemški listi z navdušenjem pozdravljajo prihod nemških prostovoljcev v domovino. Španski legionarji se vračajo na pelih KDF-parnikih. Hamburg jim pripravila svečan sprejem. V mesto je prispel Göring, da pozdravi nemške bojevnike v imenu armade. V Hamburgu so zbrane tudi mnoge deputacije organizacij, da se udeležijo sprejema. Listi razkrivajo doslej znane, pa vedno zanikane podatke, iz katerih je razvidno, da so prvi prostovoljci-letalci krenili v Španijo že v začetku državljanske vojne na potniških letalih. V najkričnejših dneh Francovih bojov je 100 Jun-

kersovih letal omogočilo nagel prevoz maroških čet v Afrike v Španijo. Važno vlogo so imela nemška letala tudi pri bombardiranju mest ter ladij, ki so bile na sumu, da tihotapijo. Nemški mornariški častniki so bili tudi instruktorji v Francovi mornarici.

CADIX, 31. maja. 22.000 italijanskih vojakov čaka za vkrcanje za vrnitev v domovino. Spremljal jih bo bataljon Špancev pod vodstvom notranjega ministra. Vsi skupaj bodo defilirali pred Mussolinijem v Napoli. Mehaniki in strokovni oddelki se bodo vrnil v Italijo kasneje.

S kongresa laburistov

ODKLONJEN PROTEST PROTI OBVEZNI VOJAŠKI SLUŽBI. OBSODBA VLADNE POLITIKE ZARADI POČASNOSTI, PALESTINE IN ŠPANJE.

SOUTHPORT, 31. maja. Kongres laburistične stranke se je včeraj nadaljeval. Sprejetih in odklonjenih je bilo več resolucij, med njimi tudi zahteva po vztrajanju proti vojaški obvezni službi. Predlog je večina 1 in četrta milijona glasov odklonila, kar je vzbudilo po vsej Angliji veliko zadoščanje. Resolucija, ki obsoja vladno politiko zaradi počasnosti pogajanj z Rusijo, je bila sprejeta z večino

2 in četrta milijona glasov. Obsodili so tudi načela vladne »Bele knjige« z ozirom na njeno politiko v Palestini. Noel Baker je kritiziral Chamberlaina, češ da stoji z eno nogo še v 18. stoletju, z drugo pa v Berlinu. Angleški laburisti se ne bodo borili za koristi svetovnih borz. Wilkinson je ostro grajal angleško vlado tudi zaradi njene neuspešne politike v Španiji.

Sklepi francoskih socialistov

RESOLUCIJA O ZUNANJEPOLITICNIH SMERNICAH FRANCOSKIH SOCIALISTOV, SPREJETA VČERAJ NA NJIHOVEM KONGRESU.

PARIZ, 31. maja. Socialistični kongres, ki že nekaj dni zbora, je sprejel včeraj resolucijo, v kateri med drugim ugotavlja, da so bile vse obveze, sprejete v Monakovem, Rimu in Parizu prelomljene. Ako se vse to upošteva, je treba, da lebdi Franciji pred očmi edini cilj, to je: nedotakljivost Francije, varnost francoskega naroda in zaščita francoskih kolonialnih narodov. Ako druga stran trdi, da nima na razpolago surovine, je to njena krivda,

ker sama odklanja sodelovanje, ki temelji na pojmi civilizacije. Francija mora vse storiti, da pride čimprej do koalicije mirujočih narodov, zato kongres odobrava garancije, ki sta jih dali Francija in Anglija vzhodni in zahodni Evropi, in poziva vlado, da vse ukrene, da pride do sodelovanja z Rusijo, ker bo samo na ta način mogoče garancije, dane Poljski in Rumuniji, tudi dejansko izvesti.

Poljsko-gdanski spori

LONDON, 31. maja. Dopsisnik »Times« javlja iz Gdanske: Senat svobodnega mesta Gdanska je včeraj prejel odgovor poljske vlade na zahtevo po izročitvi treh poljskih uradnikov, ki jim očita sodeležbo pri incidentu v Kalthofu 21. maja. Odgovor Poljske je odklonilen, nikakor pa poljska ne izključuje sodelovanje na drugem polju, samo da je namenjeno medsebojni pomiritvi.

GDANSK, 31. maja. Senat svobodnega mesta Gdanska je sklenil, da zastražiti vsa poljska javna poslopja in hiše, v katerih stanujejo poljski uradniki na gdanskem ozemlju.

Roosevelt za spremembo zakona o nevtralnosti

HYDE-PARK, 31. maja. Včeraj je sprejel prezident Roosevelt pred svojo vrnitvijo z binkoštnih počitnic v Washington častnike, katerim je izjavil, da se popolnoma strinja, in to v celnem obsegu, s predlogom za spremembo zakona o nevtralnosti, ki je bil včeraj vložen v hiši reprezentantov. Kakor znano, obsega ta zakonski predlog velikanška pooblastila in pravice, ki jih dobi v primeru vojne predsednik USA. On sme tedaj določiti, katero državo je smatrati za napadalno. Spreminjevalni predlog ukinja bistvene omejitve sedanjega izolacionističnega zakona o nevtralnosti.

Jutri prvi nabori v Angliji

LONDON, 31. maja. Sinoči je izdalo vojno ministrstvo vse potrebne ukrepe za prve nabornike, ki stopijo jutri pred vojaške komisije. Prva polovica nabornikov bo v smislu novih določil zakona o obvezni vojaški službi vpoklicana 15. junija, ostali pa 15. avgusta na službovanje. Prav tako bodo vpoklicani rezervisti in pomožne čete.

sleduje svoj ideal »socialnega napredka v miru« hot ga je označil Lebrun v svoji poslanici. I. F. (Pariz).

Arabci odklanjajo

JERUZALEM, 31. maja. Vrhovni arabski svet je včeraj dovršil sklepanje o odgovoru na ureditev Palestine v smislu angleške »Bele knjige«. Odgovor obsega deset tiskanih pol in ga bo svet odposlal vladam vseh arabskih držav. Čeprav vsebina te spomenice ni znana, se širijo govorice, da vsebuje odklonitev »Bele knjige«, ker da so zagotovili, ki so bila dana arabskim delegatom na londonski palestinski konferenci, in pa pravice, namenjene Arabcem v smislu »Bele knjige«, po mnenju vrhovnega arabskega sveta v očitnem nasprotju.

NEBAPADALNI PAKT NEMCIJA—DANSKA.

KJEVENHAVN, 31. maja. Danes bo podpisal nenapadalni pakt med Nemčijo in Dansko, ki ne vsebuje nobenih izrednih določb.

ARGENTINA PROTI TUJIM IDEOLOGIJAM.

BUENOS AIRES, 31. maja. Bivši argentinski notranji minister je imel v novinarskem klubu govor, kjer je opozarjal na neke eksotične ideologije, ki se na argentinskih tleh gotovo ne bodo prijele. V primeru, da bi se to le zgodilo, bi bilo konec neodvisnosti Argentine.

BORZA. Curih, 31. maja. Devize: Beograd 10, London 1175/4, Pariz 75/4, Newyork 443 pet osmin, Praga 15.22, Varšava 83.75, Bukarešta 3.25, Sofija 5.40 Milan 23.34, Budimpešta 87, Berlin 178.

Vremenska napoved:

Pretežno oblačno, krajevne padavine, hladno. Pričakovati je spremembo vremena.

Mariborska vremenska napoved: Pretežno oblačno in malo vetrovno vreme. Obeta se, da bo dež prenehal. Temperatura brez bistvenih sprememb. Včeraj je bila najvišja toplota v Mariboru 12.1° C, danes jutraj najnižja 8.1° C, opoldne 10.8° C. Padavin za včeraj je bilo 11.8 mm, danes jutraj pa 16.7 mm.

Domači zapiski

Predsednik vlade v Skoplju

Ministrski predsednik Dragica Cvetković je te dni obiskal Južno Srbijo. V Skoplju je imel velik govor, v katerem je poudaril potrebo, da se življenjski standard prebivalcev na jugu države, ki je zelo nizek, izboljša. Zato je pa treba, da zavlada v ljudeh popolno zaupanje v državo. Vlada se bo pobirala, da bo Dušanovo carsko Skopje spet zavzeo odlično vlogo, ki jo je že imelo v zgodovini. Na banovski skupščini JRZ je bil Cvetković z navdušenjem izvoljen za predsednika organizacije vardarske banovine. Na povratku skozi Kumanovo je v kopalski Vranje neka letoviščarka. Hrvatica iz Belovara, izročila Cvetkoviću kito cvetja v znak hvaležnosti za razumevanje hrvatskih težnj.

Slovaško poslanstvo v Beogradu

Bolgarski poslanik Dimitr Kušev je službeno obiskal Berlin, Prago, Bratislavo in Budimpešto. Predsednik dr. Tiso mu je v Bratislavi dejal, da namerava Slovaška v kratkem ustanoviti v Beogradu svoje poslanstvo, ki bo uradovalo obnem za vse balkanske države.

Duh svobode

Mi Hrvatje smo že bili brez svobode, toda nikoli nismo bili proti svobodi. Nam so gospodarili drugi, toda mi nismo nikoli jemali drugim svobodo. Nas so preganjali, trpinčili, mučili in ubijali, mnogo naših velikih ljudi so usmrtili, toda nikoli nismo zapuščali zastavo svobode, in naš duh je bil zmeraj, je danes in bo vselej duh svobode. V tem je naša moč in naša veličina. In zato je naša bodočnost odkrita in jasna, piše varazdinski list »Hrvat« jedinstvo.

V treh letih 182 zakonov

Od 1. januarja 1929. do 30. junija 1932. je bilo izdanih v Jugoslaviji 182 zakonov, uredb, pravilnikov in razpisov glede sodne zakonodaje v ožjem smislu. 125 zakonov, uredb in pravilnikov odpade od tega na civilno pravo, 57 pa na kazensko zakonodajo (»Nova Riječ«).

Prosvetna politika na Hrvatskem

»Hrvatski dnevnik« primerja prosvetno politiko na Hrvatskem pod Avstro Ogrsko in zdaj in pravi: V bivši banški Hrvatski so bile zgrajene mnoge lepe šolske zgradbe. V osebnih zadevah je šlo samo imenovanje ravnateljev preko Pešte na Dunaj, vse ostale učitelje in profesorje je nameščal hrvatski ban v Zagrebu. Vse uradnišk kader na osnovnih in srednjih šolah je bil iz Hrvatske, rodoljubje teh učiteljev je bilo znano. Mladino so vzgajali v narodnem duhu in pripravljeni tla za velika dejanja narodnega osvobođenja.

Zakaj hira naše podeželje

Po deželj je silno pomanjkanje zdravstvene naobrazbe in pomoči bolnikom. Od 5500 naših zdravnikov jih biva in zdravi samo 800 na deželj. Za zdravstvene potrebe je bilo pri nas leta 1936. izdanih samo 55 din na prebivalca, v Angliji istočasno 2500 dinarjev...

»Deutsche Presse« prenehala

Dr. M. Hässlinger, znani vodja mladinske skupine voivodinskih Nemcev, se je iz Beograda preselil v Petrovgrad, kjer je odprl državniško ordinacijo. »Deutsche Presse«, ki jo je izdajal v prestolnici, je ustavil, glasilo nemških omladincev je prenehalo izhajati.

»Srbska cerkev ni složna«

Po zaključku arhierejskega zborovanja srbske pravoslavne cerkve piše »Politika« med drugim: »Srbska cerkev ni složna« in ne enodušna, kakor tudi ne njen arhierejski sabor. Narod je pričakovat, da bodo arhiereji s svojim jasnim zaključkom presekali vse čudne govorice o razkolu v cerkvi, o žičkem vladiki in vsem, kar je vezano na njegovo stališče. Pred začetkom zasedanja je prišlo v javnost, da vsebuje dnevni red skupščine preko sto točk, medtem je pa sabor končal 20 dnevno zasedanje ne da bi rešil one točke, ki jih je želel razščititi. Pravoslavni narod zasluži, da bi bil bolje obveščen o sklepih arhierejske skupščine.

Pismo uredniku

Čenjeni g. urednik! — V »Večerniku« od 24. t. m. je pod naslovom: Pismo uredniku, priobčen odgovor na sobotni članek od 20. t. m. pod istim naslovom. Zadeva je važna, ker se tiče ustanovitve še tretje višje pedagoške šole.

S presunljivimi in stvarnimi argumenti je sobotni članek »Eden od 936 nezaposlenih izpodbijal zahteve meščanske šolskega učitelstva po ustanovitvi višje pedagoške šole v Ljubljani.

Spoznali smo: članek je bil v vsakem oziru utemeljen. Dne 24. t. m. pa smo čitali odgovor nekega — er, članek poln nadutosti in domišljavosti, zagovarjač ustanovitve višje ped. šole v Ljubljani z vidika demokracije, kakor da nima pri nas vsak otrok v okviru svojih zmožnosti pravico do šole in izobrazbe.

Zahteva člankarja — er nima prav nič opraviti z demokracijo. V imenu nje zahtevati v času največje hiperprodukcije inteligence še ustanovitev 4 letne višje ped. šole v Ljubljani z značajem fakultete, se pravi, pritiskati slovenskemu narodu na obraz klorofornim robec z demokracijo oznako.

Kontinuiteta sedanjega razvoja inteligence hiperprodukcije zahteva omejitve šolstva, zaradi česar bi bilo vsekakor bolj pametno zahtevati, da se ukinita obstoječi 2-letni viš. pedagoški šoli v Zagrebu in Beogradu.

Današnji učitelj ima v svojem področju in v okviru svoje izobrazbe in zmožnosti lepo polje za delo med narodom, in ne samo med mladino, da vzgoji množico moralno kvalitetivnih ljudi, ki bodo zadržani v domači zemlji. Toda brez ozira na vso demokracijo pobarvamo patetičnost člankarja po ustanovitvi še tretje višje pedagoške šole v Ljubljani se moramo vprašati: Kaj je večja nevarnost? Ali v tem, da z ustanovitvijo vedno novih šol polnimo izobrazbeno na cesto, da bživa v najboljših letih, v katerih bi mogli največ ustvarjati, v brezposelnosti duševno in telesno ter da pod pritiskom razmer zapada v komunizem, — ali v tem, da ne ustanovljamo novih šol takim poklicem, kakor v tem primeru učiteljskemu, ki imajo svoj kruh, svojo službo, svoj položaj, stalež, drž. čin in stalnost? Brez dvoma v prvem primeru.

Z ustanovitvijo nove štiriletnje višje pedagoške šole v Ljubljani z značajem fakultete pa bi se v še nekem drugem oziru zaostri razmerje med pravimi akademiki in slušatelji te šole: Dočim bi se namreč slušatelj viš. ped. šole šolal na drž. stroške (kakor se to še vedno prakticira na dveletni v. ped. šoli v Zagrebu in Beogradu), se mora akademiki prebijati skozi največjo bedo, šolajoč se na lastne stroške. Slušatelji pedagoške šole se šteje njegova doba študija vredno državno službo (ker je le-ta slušatelj še vedno v činu drž. uradnika), temu nasproti mora akademiki biti strašen boj za obstanek, po diplomiranju pa ga čaka vsa tragika brezposelnosti ter negotovost, da-li pride po več letih čakanja sploh kdaj do službovanja in kruha, dočim ima absolventi višje ped. šole pred seboj zanesljivo namestitev ter kot drž. uradnik lepo število let, ki se mu štejejo v napredovanje in v državno službo.

Ta socialna krivdnost med enim in drugim bi bila obenem fatalna za diplomirane filozofe. Armada diplomiranih filozofov iz leta v leto raste, a spričlo ustanovitve še tretje višje ped. šole bi diplomirani filozofi imeli še manj izgleda na namestitev vsaj na meščanski šoli Z ustanovitvijo še novega tipa visoke šole, kakor bi bila višja ped. šola, bi prekoračili ta razumsko, politično in socialno dopustnosti, kajti armado diplomiranih prof. kandidatov, ki se je z vso ljubeznijo in v yncemo posvetila znanstvenemu študiju na univerzi navzlec veliki bedi, v kateri so premožni kandidati živeli, izročiti brutalni tragediji brezposelnosti, na drugi strani pa pospeševati akademsko šolanje ljudi na državne stroške, ki imajo itak že svoj poklic, delo, kruh, stalež in čin, — to ne pomeni več samo gojitev žalostne prosvetne politike.

Prof. kandidat, ki že leta in leta zamača na drž. službo, mora imeti res že nadčloveško krepost, da vzdrži še v svoji veri in ljubezni do domovine, h kateri se stegujejo vedno nove roke prosečih in stradalajočih, naj jim da dela in kruha. Ali ne čutite, da tu ne gre za ni-

Novice

Z »Jezičnim dohtarjem« na gostovanje po Stajerskem in Koroškem

Režiser Zizek je v pretekli sezoni našel v Ptujju šest odskih del. Celoten repertoar od prvega slovenskega klasičnega dramskega dela »Matiček se žene do zadnje Žižkove predstave v sezoni »Desetega brata« je bil smotno izbran in skrbno naštudiran. Režiser Zizek je dela, ki smo jih že tolikokrat videli, močno poživil, obogatil ter približal sodobnemu času, da so imela kot taka zelo velike uspehe. Danes lahko zapišemo, da bi bila za ptujsko dramsko družstvo velika škoda, če bi ga Zizek zapustil.

Za počitnice se je Zizek odločil, da bo odšel gospod z Jezičnim dohtarjem Pathelinom, ki je v Ptujju doživel lep uspeh, po vseh obmejnih krajih. Začel bo svoja gostovanja na progii: Ormož — Ljutomer — Murska Sobota — Apače — Maribor. Nato bo krenil na Koroško. Igra »Burka o jezičnem dohtarju« je delana po starofrancoskem delu »Maitre Pierre Pathelin« iz XIV. stoletja od neznane avtorja. Žižkova skupina bo igrala dela po načinu srednjeveških komedijantov na tako

zvanem Terencijevem odru. Delo je prevzel prof. Smasek, nastopajo pa Wilhelm, Veljakova, Mevlja, Muren in Kalin.

Bil sem pri vaji burke, ki jo je za gostovanje Žižek izpopolnil z novimi močmi. Delo je docela ponašeno, polno vlogov naših ljudskih pesmi, kar ga neverjetno poživlja, in preprosto. Vse kaže, da bo Žižkova skupina žela z njim po Stajerski in Koroški lepe uspehe. Burka sama ima docela preprosto ljudsko etiko, v njej zmaga nad jezičnim dohtarjem in trgovcem zdrava ljudska pamet s svojo zvestostjo.

Program gostovanj z Jezičnim dohtarjem Pathelinom: Ormož (2. junija), Varniž (3. junija), Središče (4. junija), Ljutomer (6. junija), Lendava (8. junija), Murska Sobota (11. junija), Veržej (12. junija), Radenci (12. junija zvečer), Radgona (13. junija) in Maribor — Ljudska Univerza (17. junija). Po teh gostovanjih bo krenil Žižek s svojo skupino proti Koroški.

Vinarski kongres v Šmarju

Vinarski kongres, združen z rednim občnim zborom Vinarskega društva, bo letos v Šmarju pri Jelšah, in sicer občni zbor v soboto, 3. junija ob 17. kongres v nedeljo, 4. junija ob 10. dop. Na kongresu bodo razpravljali vinogradniki o zelo važnih vinarskih vprašanjih: o pomenu namiznega grozdja, o kletarskih drugih, o kletarjenju brez dodajanja sladkorja. Istočasno priredi Vinarska podružnica v Šmarju vinsko poskušajo in vinski sejem, na katerem se bodo lahko vinogradniki in vinski trgovci prepricali, da pridelujejo vinogradniki šmarskega okraja prav dobro vinsko kapljico. V nedeljo popoldne pa si bodo vinogradniki ogledali del vinskih

goric okoli Tinskega, kamor bodo napravili izlet z avtobusi. Kdor se ne bi hotel udeležiti izleta na Tinsko, si bo lahko ogledal ali zdravilišče v Rogaski Slatini ali kmetijsko šolo v Št. Juriju ob južni železnici.

Slovenski vinogradnik se nahaja danes v izredno težkem položaju. Zaradi visokih pridelovalnih stroškov, slabe prodajne možnosti, velikih bremen in pogostih vremenskih nlm je vinogradništvo čimdalje manj rentabilno. Zaradi tega bo v korist našega vinarstva, ako se letošnjih prireditve v Šmarju udeleži čim več vinogradnikov.

Binkoštna žrtev Kamniških planin

Da terjajo kamniške planine o binkošti vsako leto smrtne žrtve, je postalo že skoraj pravilo, ki se tudi letos ni iznevenilo. V soboto popoldne se je odpravila iz Novega mesta na Koroško skupina mladih planincev, med katerimi so bili osmošolec in graščakov sin Gerhard Simončič s Klevečeva, sestre Kosove in njihov brat Vinko Kos. Vodstvo pletanja na Koroško je prevzel kot preizkušnje turist mladi Simončič. V planinah jih je zajela nevihta s točo. Borili so se s silno burjo in mrazom. Zaradi slabega srca je Simončič sredi poti omagal in kmalu izdihnil. Močno sta oslabele tudi obe sestri Kosovi, ki pa sta ostali pri življenju. Truplo mladega planinca je reševalna ekspedicija pod vodstvom g. Kopinskega in Gradniškega prenesla v Luče.

POGOREL JE IN BIL SE TEPEL

Na binkošti je prišel 46-letni vojni invalid in kočar Franc Kozar iz Lovjaka pri Sv. Juriju ob Ščavnici precej pozno domov in odšel spet kar v listnjak. Ponoči pa je znenada nastal ogenj, ki mu je upepelil do tal kočarjko. Ko je gorelo pa se je spravil nanj neki sosednji vinčar ter ga obdelal z nožem in kolom po glavi, da se je moral Kozar zateči po pomoč v mariborsko bolnišnico.

o Iz banovinske službe. Za ban. urad. priprav. v bolnišnici v Slovenjgradu je postavljen dr. Peter Lenčič, asistent na patološkem inst. v Beogradu; ošavka

kako demokracijo polnovanje študija, ampak za vprašanje človeških življenj brezposelnih akademskih izobražencev, ki se tragično lomijo v brezposelnosti in bedi.

Poudarjam pa: Nimam pri tem nobene sovražne ali zavistne misli, da bi morebiti ne privoščili učitelstvu akademsko izobrazbe in kariere, toda morali bi biti drugi časi, drugačne socialne razmere in potrebe, ne pa v tem času, ko se hiperprodukcija našega akademskega izobraženstva kakor razbolena rana širi na narodovem telesu. — Sprejmite izraz

IAPYX

Bamba: Kam?
Bambo: Po banane!
Bamba: Smešno!
Vzami-banani-bombo
505 s-žito!

ORIGINALNA AROMA

505

ZA OKO — ČRTA
ZA OKUS — AROMA

Proizvaja: UNION, Zagreb

c Šolski nastopi gojencev glasbene šole Glasbene Matice v Celju se vršijo v sredo 31. maja in 1. junija ob 19. v mestnem gledališču. Zadnji nastop bo 5. junija istolom ob 20. Vstop je dovoljen le proti sporedu, ki se dobi pri blagajni.

c Uradni dan zbornice TOI za Celje in okolico bo v torek 6. junija od 8. do 12. v posvetovalnici Združenja trgovcev. Razlagova 8.

c Umrla je v javni bolnišnici 66-letna dmnarica Jelen Marija od Sv. Andraža pri Velenju.

Ptuj

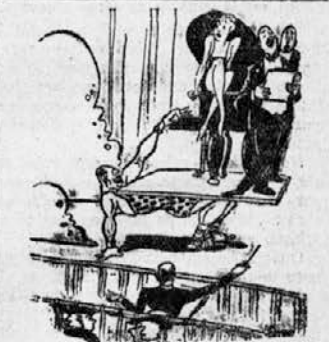
p G. Rakuš Avgust, kapelnik in organist, odhaja iz Ptuja na novo službeno mesto v Maribor.

p Vodovje spet narašča in vrši pogubno delo. Ob praznikih je prestopil bregove potok Rogatnica. Pri Novi cerkvi v Halozah je poblatil vso dolino in razrušil nekaj mostov.

p Moste, Pacinje in Dornava spet pod vodo. Pred par dnevi smo poročali o uničevalnih poplavih neregularne Pesnice. Sedaj se je znova razlila. Voda je že pričela vdirati v hiše.

p Politika pri vinski kapljici. Pred meriborskim okrožnim sodiščem je bil obsojen 41 letni ptujski fotograf Maks Kotes iz Prešernove ulice na 8 mesecev strogega zaporu in na izgubo častnih državljanških pravic za dobo dveh let, ker je prišel s svojim govorjenjem v neki ptujski gostilni navzkriž z zakonom o zaščiti države. — Isti dan je bil obsojen pred okrožnim sodiščem v Mariboru 33 letni Jakob Petrovič, sluga pri ptujski mestni občini, na 3 mesece strogega zaporu in na 300 din denarne kazni, ker je prišel v neki gostilni na Spodnjem Bregu navzkriž s 3. in 4. členom zakona o zaščiti države.

p Nesreča pri gašenju. Pri gašenju zadnjega požara na Hajdini je nekdo nehoti vrgel s precejšnje višine okovani del gasilske cevi na 18-letnega pos. sina Cestnika Jožeta na Hajdini. Ima zlomljeno roko.

»Zdi se mi, da ne igra klavirja posebej dobro!«

Vsak naročnik »Večernika«, ki je poravnal naročnino do 14 dni pred nezgodo, je zavarovan za

din

10.000

Maribor

Vojna odškodnina Primorcem in Korošcem

Po prevratu 1920 do 1924 in tudi pozneje je bilo vložnih okoli 2000 prijav škod, ki jih je posameznikom in njihovim družinam povzročila svetovna vojna za časa bojev ob Soči, oziroma osvobodilni boji na Koroškem. Po tistih letih dobiva vprašanje plačila teh škod konkretno obliko. Napor odborov vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani, temeljita pojasnila celotne zadeve, dokaz upravičenosti zahtev in težkih posledic, pod katerimi trpe še danes skoro vsi oškodovanci, priborili temu vprašanju večjo naklonjenost pri odločujočih činiteljih, ki so uvideli, da je treba to težko krivico vendar enkrat popraviti. Po nalogu min. dr. Korošca so bile vse prijave, katere so se nahajale pri ministrstvu socialne politike in narodnega zdravlja, kjer jih je zbral in uredil pripravljal njihovo rešitev dr. Krmpotič, lanske jeseni poslane kr. banskim upravi v Ljubljani, ki je na prošnjo obeh odborov prevzela rade volje naloge, da ugotovi dejansko stanje in višino celokupne škode kakor tudi vsakega posameznega slučaja posebej.

S tem korakom se je zadeva po tistih letih končno premaknila z mrtve točke.

Pri kr. banskim upravi v Ljubljani je bil, kot je bilo že javljeno, ustanovljen poseben referat za vojne škode, ki je začel pred kratkim poslovati. Delo, ki ga čaka, bo precejšnje in odgovorno. Predvsem je razvidno iz prijav, da so oškodovanci prijavili škodo vsak po svoje, kakor je pač vedel in znal. Oškodniški zneski so na navedeni nekje podrobno za vsak posamezni premet, deloma pavšalno, nekateri v kronah in predvojni valuti, drugi samolastno in po raznih vidikih preračunani v valuto, veljavno na dan prijave. Nekateri oškodovanci ponujajo dokaze potom priči, drugi so priložili cenitvene listine, uradne ali privatne itd. Med prijavi mi je mnogo takih, ki se ne tičejo pravih vojnih škod, temveč revizicij, internacij, škod, nastalih ob selitvi, sploh radi najrazličnejših krivic, ki so se oškodovancu v času vojne pa tudi po vojni pripetile.

Vse to zahteva mnogo dela in truda že za ureditev spisov in predpriprave ter bo zelo otežkočilo ugotavljanje in cenitev. Predvsem bodo marsikateri prijave izločene, ker ima referat določeno naloge, ugotoviti vojne škode, tedaj škode, nastale zaradi vojnih dogodkov na imovini jugoslovanskih državljanov na Goriškem in v ostalem Primorju ter zaradi osvobodilnih bojev na Koroškem. Take prijave bodo natančno preiskane glede upravičenosti in glede višine, ker je marsikaj tudi pretiranega, medtem ko so mnogi, in to najskromnejši, svoje škode tudi skromno, skoro preskromno in na vinarje navajali.

Ker bo odškodnino plačala država iz državne blagajne, hoče povsem točno ugotoviti, kdo je upravičen, sprejeti odškodnino, kakor tudi koliko mu gre. Zato bo po ureditvi in izpolnitvi spisov vsak posamezni oškodniški slučaj natančno preiskan.

Najprej mora referent urediti spise ter zbrati točne sedanje naslove oškodovancev, ki so medtem v mnogih slučajih menjali bivališče, ali pa tudi umrli ter so na njihovo mesto stopili njihovi dediči.

Odbora vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani sta prevzela naloge, da pripravita vse, kar bo potrebno, da se delo pospeši. Kr. banska uprava bo izdala najbrže posebne tiskovine, katere bodo vsebovale vse podatke, katere bo moral vsak oškodovavec navesti, s čimer se postopek poenostavi, ker bodo vse navedbe predpisane po enotnih principih, tako glede oškodniškega zahteva, upravičenosti, dokazov in dokazilnih sredstev.

Kr. banska uprava je dala odboru vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani, oziroma njihemu pravnemu pooblaščenec nalog, da prijavi nemudoma sedanje točne naslove oškodovancev, z navedbo imena, priimka, naslova, imena očeta in matere in z njenim deklinskih priimkom, poklica in kjer je oškodovavec medtem umrl, enake podatke dedičev.

Vojni oškodovanci naj radi tega takoj osebno prijavijo zahtevane podatke pravemu pooblaščenec odbora vojnih oškodovancev v Mariboru dr. Slavku Fornazaru.

riču, Sodna ul. 14. oz. odbora vojnih oškodovancev v Ljubljani, dr. Mateju Pretnerju, odvetniku, Ljubljana, Tvrševa 38, oz. naj to store pismo. Pripravo pa naj tudi nemudoma potrebne listine, zlasti morebitne uradne cenitve, poizvedo za sedanje bivališče priči, na katere se namerava vsiljevati i. dr.

Oni oškodovanci, ki še niso prijavili svojih škod in svojih zahtevkov, naj pripravijo potrebne dokaze in listine ter se

zglasijo pri imenovanih odborih oz. zastopnikih v svrhu podrobnejših pojasnil in prijav, zlasti ker bodo morali iz praktičnih razlogov izvršiti prijave tako, da bodo ustrezale zahtevam oblasti.

Nadaljnja pojasnila in navodila dobijo oškodovanci pri navedenih odborih ter bodo sporočena tudi v časopisu. Za sedaj je nujno prijaviti zahtevane naslove.

Dr. Fornazarič.

Senzacija nad senzacijo

V četrtek 8. junija bo na stadionu SK Železničarja nogometna tekma, kakršne Maribor še ni doživel. Srečala se ne bosta dva sportna kluba, kakor smo bili dolželi vajeni, srečali se bosta enajstotica mariborskih novinarjev in enajstotica mariborskih gledaliških igralcev. Na obeh straneh nastopijo znane osebnosti, znane seveda vse drugod, samo ne v sportu. Izjema bodo edino sportni poročevalci naših listov, ki bodo dali s tem nogomet-

im igralcem najlepšo priliko za kritiko kritikov. Obe enajstotice se bosta pripravili v vztrajnem treningu, ena za gledališkimi kulisami, druga bo pa imela vztrajnostne vaje v kavarni »Bristol«. Tudi sodnik bo presenečenje prve vrste in se zato trenira za enkrat še strogo incognito. Tako bo vsa tekma senzacija nad senzacijo. Čisti dobiček tekme si pa razdelita čišnikarski in igralški pokojniški fond.

m Iz banovinske službe. Po službeni potrebi je premeščen arhivar mariborske bolnišnice Franjo Novak k okrajnemu načelstvu v Ptuj; za banovinskega uradniškega pripravnika v tukajšnji bolnišnici je postavljen dr. Avgust Hribovšek; v višjo položajno skupino je napredoval inž. Pavel Ferlinč, ravnatelj banovinskega vinarskega in sadjarskega zavoda v Mariboru.

m Sprememba na sodišču. Dosedanji namestnik državnega tožila dr. Miroslav Dev je dodeljen za sodnika 4. skupine in 2. stopnje k okrajnemu sodišču v Mariboru.

m Namesto venca na grob p. J. Tschelitzkeja je daroval G. Adalbert Guzel 300 din za tukajšnje gasilsko četo. Prisrčna hvala!

m Poroka. Na binkošno nedeljo sta se poročila v magdalenski cerkvi g. Tonček K a v i č i, meter »Večernika«, in gđ. Štefica F r a s iz Studencev.

m Pokora za »navdušenec«. 26 letni kovaški pomočnik Ivan Murko in njegov mlajši brat, čevljarji pomočnik Anton, oba doma iz Studencev pri Mariboru, sta se letos marca meseca vrnila iz sezonskega dela v Nemčiji. 18. marca sta prišla v občinski urad pri Sv. Vidu pri Ptuj in se tam po nepotrebnem navduševala in po nepotrebnem kritizirala, zaradi česar sta bila obsojena po 4. členu zakona o zaščiti države Ivan na pol leta strogega zapora in na izgubo častnih pravic za dve leti in Anton na mesec dni strogega zapora in na 300 din denarne kazni.

m Poroka. V franciškanški baziliki sta se poročila vodja kriminalnega oddelka mariborske policije višji nadzornik gosp. Franjo Cajmko in gđ. Jožica Debevec iz Borovnice.

m Pod vlak je skočila blizu Dravograd 24-letna posestniška hčerka Greta Früauf. Mladenka je bila na mestu mrtva. Kaj je gnalo dekle v smrt, ni znano.

m Bogataševa smrt v oskrbnišnici. V mariborski oskrbnišnici je umrl 79-letni bogati hišni posestnik Alois Auer. Njegova hčerka je žena italijanskega grofa v Rimu. Starček je bil popolnoma zapuščen.

m Kolo »Burggraf« z evid. št. 196727 je bilo ukradeno izpred poslopja OUZD navjalcu Ivanu Vočancu.

m Draga vožnja z avtomobilom. Po veselim krou se je odpejal Peter T. v družbi z avtomobilom v mariborsko okolico. Med vožnjo mu je nekdo ukardel 2000 dinarjev vredno zlato žepno uro.

m Površnik, delavsko knjižico in načelnike je nekdo ukradel brezposelnemu krojaškemu pomočniku Henriku iz Studencev, ko je bil v neki gostilni v Vetrinjski ulici.

m Žrtve žeparja je postal v neki gostilni v Kovači vasi posestnik in lesni trgovec Matija Krajnc, ki mu je zmanjkala denarnica s 3300 din.

m Otok se je opekel po obrazu. S Pobrežja so prinesli v bolnišnico 18 mesečnega Dr. Nerata, ki se je z vročo maslo polil po obrazu in se močno opekel.

* Sokolsko društvo Limbuš priredi na praznik 8. junija 1939. na sokol. letnem telovadišču v Limbušu ob 15. (3.) uri pop. javno tombolo. V slučaju slabega vremena se bo vršila tombola 11. junija 1939. Cena tablice din 2.—. Po tomboli prosta zabava s plesom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Nočna lekarniška služba: (od 27. t. m. do vključno 2. junija) Lekarna pri sv. Antonu, Frankopanova 18, tel. 27-01; Lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova 1, tel. 21-79.

Kino

* Grajsko kino. Danes najboljši češki film »Krži ob potoku«. Češka umetnica Jirina Stepančikova.

* Esplanade kino. Danes zadnjič »Mala princesa Sisy« z Traudi Stark. Četrtek pustolovni in družabni vefilem »Konflikt«.

* Union kino. II. del. »Džim iz džungle«, največji film po istoimenskem romanu Aleksa Reymonda.

Mariborsko gledališče

Sreda, ob 20.: »Utopljenca«. Red C.

Četrtek ob 20.: »St. 72«. Red A.

Petek ob 20.: »Potovanje v Benetke«.

Premiera. Predstava Združenja gled.

igralcev.

Sobota ob 20.: »Utopljenca«. Red D.

Radio

Četrtek, 1. junija.

Ljubljana: 12. Mandoline in balalajke; 13.20 Opoldanski koncert RO; 18. Pevski zbor ženske realne gimn.; 18.40 Slovensčina za Slovence; 19.50 10 minut zabave; 20. Koncert; 21.30 Pisan drobšč s plošč; 22.15 Lahkih nog naokrog. — Beograd: 17.30 Narodne pesmi; 20. Večer zabave in humorja; 21.40 Vesele plošče; 22.10 Koncert na saksofonu. — Solija: 18.25 Mladinski koncert; 19.30 Koncert RO, nato komorna in lahka glasba. — Budimpešta: 19.30 Mozartova opera »Carolina plačal«. — Radlo-Pariz: 20.30 Prenos iz Opere Comique. — London-Regional: 21. Silly simfonija. — Strassbourg: 20.30 Popularni koncert Bizetovih del. — Dunaj: 20.15 Lahka in plesna glasba.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Uradni tečaj: London 206.25—206.45, Pariz 116.47—118.77, New York 4388.75—4448.75, Curihi 985—1005, Milan-Trst 232.05—235.15, Amsterdam 2365.50—2403.50, Berlin 1772.12—1789.88, Bruselj 750—762. Tečaj na svobodnem trgu: London 236.40—259.60, Pariz 144.85—147.15, New York 5457.68—5517.68, Curihi 1236.27—1246.27, Amsterdam 2940.80—2978.80, Bruselj 932.40—944.40.

Effekt. Zagreb: Drž. papirji: vojna škoda 457.50—460, 4 odst. sev. agrarij 59 d, 6 odst. begl. ob. 87 d, 6 odst. dalm. agrarij 85.50 d, 7 odst. stabl. pos. 98 d, 7 odst. inv. 90 d, 7 odst. Blair 91.50 d, 83 d, 8 odst. Blair 100.50—102, Delnice: Narodna banka 7400 d, PAB 210—214 Trbovlje 187.50—190.

Velika pridobitev za Maribor

ANGLEŠKI POČITNIŠKI TEČAJI — ANGLEŠKI PROFESORJI — TUDI MARI-BORČANOM OMOGOČEN PRISTOP

Veseli nas, da se bo letos prvič v Mariboru vršil na široko zasnovan angleški počitniški tečaj od 1. do 21. julija pod pokroviteljstvom angleške poluradne institucije »The British Council for Cultural Relations with Foreign Countries« iz Londona s sodelovanjem beograjske, zagrebške in ljubljanske univerze.

Tečaj je namenjen v prvi vrsti jugoslovanskim učiteljem in profesorjem angleščine ter študentom, ki se pripravljajo za enak poklic, sicer pa tudi vsem onim, ki se zanimajo za to, da poglobijo svoje znanje o angleškem kulturnem življenju sploh. Tečaj ni namenjen začetnikom. Zato bo angleščina glavni jezik, ki ga bodo govorili ne le pri predavanjih, ampak tudi v prostem času, pri obedih in pri izletih.

Tečaj se bo delil v predavanja in v praktične vaje v manjših grupah. Pri tečajih bodo nudili praktične možnosti izpopolnjevanja angleščine z ustnimi in pismenimi vajami, s čitanjem in reproduciranjem teksta, slovnico, izgovarjavo, prevajanjem in konverzациjo. K temu se bodo priključile debate, predvajanje filmov in svetlobnih slik. Končno se bo na temelju praktičnih izkustev ustanovil poseben odbor, ki bo podal smernice za čim uspešnejše širjenje znanja o Angliji s posebnim ozirom na Jugoslavijo.

Angleški tečaj bo vodil Mr. G. S. Frodsham, direktor študija pri angleškem klubu v Zagrebu, s sodelovanjem vseučilišnih profesorjev angleščine iz Beograda g. Popovića, ge. Stransfield-Popovi-

čeve, Dr. I. Torbarina in Mr. S. Clissold, lektorjev angleščine na zagrebškem vseučilišču, Mrs. Copelandove in Mr. Lawrensona, lektorjev angleškega jezika ljubljanske univerze. Razven tega bodo poučevali še Mr. G. Roberts (prof. angleščine British Councila iz Niša), Mr. I. Baker (prof. angleščine B. C. iz Zagreba), Mr. A. Hindle (prof. angleščine B. C. iz Dubrovnika). Skoro gotovo pa je, da bodo prišli nadzorati tečaj trije vseučilišni profesorji iz Londona, in sicer Mr. P. N. Parker, od the University of London Institute of Education, Mr. C. R. Pulley in Mr. A. Robinson. Tudi nekaj dijakov je najavljanih iz Anglije.

Učna pristojbina, brez hrane in stanovanja, znaša le 200.— din; od tega je 100 plačilnih takoj ob začetku, ostank pa ob koncu tečaja. Za tečajnike izven Maribora bosta na razpolago v Mariboru dekliski zavod Vesna, Dijaški in Dečji banovinski dom. Razen tega so na razpolago enosobna zasebna stanovanja po zmerni ceni. Kosilo in večerja, cv. tudi zajtrk bodo na razpolago v Vesni. Po-nudbe je poslati pred 15. junijem na naslov »The secretary of the Summer Course, The English Reading Room, Zagreb, Illica 12«.

Maribor bo sprejel v svojo sredo za 3 tedne okoli 100 pionirjev za zblizanje med nami in Anglijo. Od uspeha tega tečaja je odvisno, ali bo tečaj postal stalna mariborska institucija. Maribor bo od tega imel kulturne, narodne in gospodarske koristi.

Kultura

Nestroy: „Utopljenca“

Johann Nestroy, ki se je rodil le dve leti za našim Prešernom, umrl pa 13 let za njim, je pomenil v svojem času za svoje rodno mesto Dunaj in staro Avstrijo nekako isto, kakor v sedanjem stoletju pokojni Branislav Nušić za Beograd. To pa velja samo za enakost njune popularnosti, kajti sicer je Nušić v večini svojih del po umetniški vrednosti daleč presegal Nestroja, ki ni poznal tako žgoče satire in tako ostrih problemov. Njegove veselice, spevolgre in burke so mavnih lahkonote, zabavne muze, a vendar dokaz izredne odrske spretnosti, poznavanja ljudi tiste dobe in zahtev gledališkega občinstva.

Tako delo je tudi veseligr „Utopljenca“, ki smo jo videli te dni prvič na mariborskem gledališkem odru v popolni tekstovni in glasbeni prenovitvi. G. Danilo Gorinšek je pripisal igri celo vrsto novih in večinoma sodobnih kpletov, g. Josip Jiranek II je pa oskrbel primerno glasbo, tako da je v tej obliki skoro že opereta in je bila tudi res vsietna med glasbene predstave. Ustvaritelj glasbenega dela, g. kapelnik kapetan Jiranek, ki je tudi sam dirigiral, znan zlasti kot komponist operete „Vse za šalo“ ter raznih drugih skladb, je našel Nestrojeve igre in Gorinškovim dodatkom prikladno ustrezajoče melodije, polne ponekod komike, drugod pa čustvenosti. Kar je še manjkalo, je izpolnil kot režiser in inscenator zelo spretno in posrečeno g. Vladimir Skrbinšek. Toliko zabave in smeja je bilo v našem gledališču gotovo malokdaj, kakor pri Nestrojevih „Utopljencih“.

Burkasto delo ne vzdrži resne kritike in tudi ne bi imelo smisla, sočli po razglabljanju in seiranju: namenjeno zabavi je zabavalo. Vendar se je posrečilo nekaterim igralcem postaviti na odru nekaj markantnih likov. Igralec bogataša Stefana, g. Vladimir Skrbinšek, je našel harmonično pot med burkavostjo in čustvenostjo. Gg. Angel Jarc, Anatol Manoševski, Ivo Anžlovar in Edo Verdonik so bili prav posrečeni Stefanovi prijatelji Stifler, Robič, Senica in Jelen; g. Manoševski je ugajal mimo tega še s soli. Komijo v dvodu Vodetovo je izoblikovala ga. Vida Kovčeva s krepko komiko. Neumorno delaven komik je bil g. Danilo Gorinšek kot ključavničar Jaka Smola, le da je bil bolj so doben pjanček, kakor rokodelce prve polovice preteklega stoletja. Toda s svojimi burkarijami je vzbujal salve smeja. Lik, ki bi bil vreden drugega dela, je ustvaril g. Pavle Kovčič v Stefanovega najemnika Buče. Izvrsten po maski, govoric in igri je tudi kot pevec uveljavil svoje sposobnosti, posebno v drugem dejanju. Šarmantno Bučino nečakinja Katrino je odigrala in odpela gđc. Jelka

Igličeva močno, ljubko in nepristilno. Karakterno pogojena lika sta ustvarila tudi g. Just Košuta iz notarja in g. Milan Košič iz oskrbnika Antona. Ostalo so doprinesli g. Harastović kot uslužbenec France, ga. Savinova kot služkinja Micica, g. Blaž kot prvi, g. Standerker kot drugi in g. Brunčič kot tretji tlačec pri Buči. — r.

SLOVENSKI ODMEVI V BEOGRADU PRENEHALI.

V Beogradu so oktobra 1936. leta pokrenili mesečnik »Beograjski Slovenec«, pozneje preimenovanega v »Slovenske odmeve«. List je bil glasilo »Društva Slovencev v Beogradu«, težil pa je po osamosvojitvi in splošno je prevladovalo mišljenje, da bo kmalu postal tednik, kot tak pa glasilo naših rojakov v prestolnici in drugih srbskih mestih, v katerem se bo zrcalilo vse njihovo kulturno in socialno življenje. Ali že od vsega začetka se je moral boriti z mnogimi težkočami. Poleg materialnih sredstev mu je primanjkovalo rednih sodelavcev, čeprav v Beogradu ne primanjkuje slovenske inteligence. Vrh vsega pa še ni našel pri beograjski slovenski javnosti na zadostno razumevanje. Od preko 15 tisoč Slovencev v Beogradu je bilo nanj naročenih vsega 1200, in od teh je redno plačevala naročnino morda samo polovica. Dvakrat je moral zaradi raznih ovir prenehati. Prvič za mesec, drugič za tri mesece. Vendar ga je uspelo ohraniti do letošnje pomladi. Marca je pa bilo iz Beograda premeščenih nekaj sodelavcev, med njimi tudi urednik, in »Slovenski odmevi« so umolkli. Tri mesece smo zaman pričakovali njihovega polavljenja. Vse kaže, da so sedaj utihnili za vedno. — Čeprav »Slovenski odmevi« niso pomenili onega, kar bi mogli, je vendar v kulturnem in družabnem življenju beograjskih Slovencev zazijala vrzel, ki zahteva popolnitve. — rk.

k. Izraz, časopis za vsa kulturna pitanja. Izšla je skupna 3—4 številka 1. letnika novega zagrebškega mesečnika »Izraz« in objavlja S. Kranjčević razpravo Stjepan Radić kot pesnik. J. Pavičević »Podušek«, B. Pavlova razpravo »Nemčija po Schachtu«, M. Gorkoga dva članka o Dostojevskem, S. Kranjčević prispevek o gledališki umetnosti narodnih manjšin, F. Horvata doprinos k socialni anketi ter razne druge leposlovne, publicistične in kritične prispevke raznih avtorjev. Dvojni zvezek obsega 96 strani, celoletna naročnina pa znaša 60 din. Revijo izdaja Hrvatska naklada, Zagreb, Bogovičeva ul. 1/VII.

k. Esperantska slovnica za Siamce. Su-bi Hagseng in Dhomburi v Siamu je napisal in izdal prvo esperantsko slovnico in slovar za Siamce.

Sport

SK Zeleničar na gostovanju v Šibeniku

EDEN PORAZ IN ENA ZMAGA PROTI REPREZENTANCI ŠIBENIKA — REZULTAT 4:1 TER 0:1

SK Zeleničar je preko binkošti gostoval s kompletnim prvim moštvo v razen Francuša v Šibeniku, kjer je oba dni nastopil proti mestni reprezentanci. Prvi dan je bila ista sestavljena iz 5 igralcev. Osvita in 6 igral. Radnička SK. SK Zeleničar je prvi dan zaslužen izgubil. Na trdem terenu se igralci v veliki vročini, utrujeni od potovanja, enostavno niso znašli. Prvih 20 min je absolutno prevladovala na terenu domača enajstorična, pozneje se je igra sicer odprla, toda napad je igralno mnogo prepočas in se je preveč spuštal v hiperkombinacije pred golom. Domača obramba je bila zanje mnogo predraga. Šibeničani so goste za mnogo prekašali v telesni moči, startu, brzini, streljanju in podajanju, kar jim je pač domači teren mnogo bolj konveniral. Izmed Mariborčanov je ugajal Ronjak v napadu, Turk kot stranski krilec, najbolj pa odlični Spanger v vratih, ki je goste rešil večje katastrofe. Krilska vrsta je bila kot celota mnogo preveč zaposlena radi tega, ker napad ni znal držati žoge in ker je forsiral visoko igro, kjer pa domačin nikakor ni bil dorastel. Edini gol za Zeleničar je dosegel Pavlin, ki pa je sicer imel slab dan, dočim je več drugih zrelih snov radi smole propadlo.

SREDNJEŠOLSKO PLAVALNO PRVENSTVO

Mariborski plavalni klub bo priredil pod pokroviteljstvom ravnateljev mariborskih srednjih šol v četrtek, 8. junija, ob 16. na Mariborskem otoku plavalno prvenstvo po pravilih in pravilnikih JPS v sledečih disciplinah: 50 m prosti, 100 m vrano, 50 m hrbtno, mešana štafeta 2x50 m. Predsednik sodelovalca je bil mariborske šolske šole, vsaka lahko postavi za vsako točko po tri tekmovalce, za štafeto pa dve moštvu, vendar noben tekmovalce ne sme startati več kakor trikrat. Zmaga se odloči po točkah, pri enakem številu doseženih točk odločajo dosežena prva mesta, če so tudi ta izenačena, pa plasma v štafeti.

Zmagovalce doli naslov prvaka srednjih šol ter v stalno last častno plaketo, v prehodno last pa častno darilo preds. MPK g. Evgena Berganta, ki preide v stalno last po dveh zaporednih ali treh zmagah v presledkih. Drugo in tretje plasirano moštvo dobi častne plakete.

s Prvi lahko-atletski meeting bo v Celju priredil v nedeljo, 4. VI., ob pol 9. na Glazlijski atletski odseki SK Celja ob sodelovanju domačin in zunanjih atletov. — s. Na turnirju „Orienta“ na Sušaku je drugi dan HASK premagal Hajduka (Split) z 2:1, Orient pa Grion s 3:1. Zmagovalce turnirja je HASK.

s Bata (Borovo) je na turnirju Cibali v Vinkovcih premagal skoro kompletno ligasko moštvo Gradnjanskega s 3:2. Glaser je bil jako indisponiran ter nosi krivdo na vseh dobljenih golih. Bata je nasprotnik ISSK Maribora v prvem kolu kvalifikacijskih tekem.

s Revanžni atletski dvojni Zagreb—Budimpešta bi 17. junija na igrišču Concordie pri umetni razsvetljavi v prvem srečanju lani so zmagali Madžari.

s Tekmovanje za sabljaško državno prvenstvo je bilo preko praznikov v Petrogradu. V floretu seniorjev je zmagal Nikola Nikolč (Petrograd), v floretu juniorjev Miloš Križane (Ilirija, Ljubljana), v floretu dam Margita Kristian (Petro-

grad), v sablji seniorjev Nikola Nikolč (Petrograd), v sablji juniorjev Dean Nikolč (Petrograd), v meču pa je med seniorji odnesel prvo mesto Josko Vajs (Zagreb). — s. Rezultati drugega dne binkoštnega turnirja na Dunaju: Avstrija—Bratislava 6:2, Rapid—Zidenice 5:0. Zmagovalce turnirja je Rapid. — s. Belgijsko moštvo za Davis cup tvorijo Lacroix, de Boorman in Geelhard.

Šah

Match Keres — dr. Euwe

Da je trenutno padel v vodo match Keres—dr. Aljechin za svetovno prvenstvo smo že pred tedni poročali. Podoba je, da tudi iz matcha Fine—dr. Euwe ne bo nič. O matchu Keres—dr. Euwe pa prihajajo iz Nizozemske zanesljiva poročila. Po načrtu bosta oba velenojstra odigrala match 20 partij, in sicer v dveh turnirjih po 10 partij. Prvo polovico matcha bosta velenojstra odigrala v estonskem letovišču Parnu, rojstnem kraju Pavla Keres, in sicer koncem julija in začetkom avgusta. Druga polovica turnirja pa se bo odigrala šele o Božiču na Nizozemskem.

TURNIR ZA PRVENSTVO RUSIJE

Dodatno k našemu poročilu objavljamo celotni izid turnirja za prvenstvo Rusije, ki ga je v napeti igri osvojil inž. Botvinnik. Končni izid: Botvinnik 12½, Kotlov 11½, Bjelavjenc 11, Čehover in Makaganov 10½, Bondarevsky 10, Lisicyn 9, Dubinin, Levenfiš in Ragozin 8½, Panov in Rabinovič 8, Judovič in Kan 7½, Pogrebyskiy in Toluš 6½, Cistakov 5, Romanovski 3½ točke.

s Za predsednika londonske šahovske zveze je bil izvoljen Milner-Barry, ker je sir George Thomas odstopil.

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skeivnost

»Še nikoli. Z Mossom sva pravkar govorila o tem,« je odvrnil Warren, »v letalu jhi zanesljivo ni bilo. Kakor vidim, so skoraj raztopljeni. To priča, da so bili v ognju. Polkovnik Tenent je povprašal Mossa zaradi njih, in on je bil seveda hudo užaljen. Občutljiv je pač.«

»Hvala,« je dejal Beeke. Šel je in Eustace je krenil za njim. »Prav imate, Eustace,« je iznenada vzkljnil Beeke. »Ti kamni so bili v mrtvečevih žepih, najtežja dva pa najbrž za vratom. Obleka mu je zgorela, kamen pa ni mogel.«

»Tudi meni se je tako zdelo,« je pritrđil Eustace, »in obesimo naj me, če vse to razumem. Samo norec bo ustrelil človeka z revolverjem, napolnil njegove žepne s kamenjem, ga spravil v letalo in vse skupaj zažgal. Saj mislite tudi vi tako, kaj?«

»Morilec ni vedel, da bo letalo padlo na tla,« je odvrnil Beeke. »Ko sem bil v Archerjem v mrtvašnici, sem se nečesa spomnil. Morda zločinec ni mislil že v naprej, da bo truplo zažgal z letalom vred, ker za nesrečo še ni vedel. Kaj če je nosil truplo po polju z namenom, da

bi se ga odkrižal. Potem je zagledal padajoče letalo. Zanima me, ali je v bližini kakšna reka ali ribnik.«

»Zdaj pa vse razumem!« je vzkljnil Beeke. »Ker je mislil morilec žrtve najprej zagati kam v vodo, ji je napolnil žepne s kamenjem, in debel kamen ji je tudi privezal za vrat ali za noge. Toda čemu ni odstranil kamenja, ko je izprememil svoj načrt? Saj je moral vedeti, da kamenje ne bo zgorelo.«

»Če morilec ne bi počeli neumnosti, jih nikoli ne bi mogli odkriti,« je dejal Beeke prav mirno. »Verjetno je, da je bil naš zločinec nekoliko zmeden, ko je prenašal trupla. Saj veste, Eustace, da se človeškega trupla ne odkrižate tako lahko. — Ubili je lahko, toda nadaljnje dolo...« je dejal Beeke in se ustavil, da bi si prižgal pipo. »Ali se še spominjate Crippen-a?«

»Kako naj bi se ga?« mu je segel Eustace v besedo. »To se je zgodilo leta 1910, in takrat so me še zibali.«

»Vraga, nsem mislil, da ste tako mladi,« pravi otrok ste morali biti, Eustace.«

»Pravijo,« je skromno priznal Eustace. »Saj se mi je zdelo. Vsi lepi otroci po-

31

stanejo omejeni, ko dorasejo,« je odvrnil Beeke. »O čem sva že govorila? Da, kako težavno delo je, če se hočete iznebiti trupla. Vražje težavno! Ubijete človeka in truplo zakopljete, Eustace, pa mislite, da je vse opravljeno. Toda preveč razveden detektiv truplo odkrije in vas spravi na vislice.«

»Res je.«

»Vržete truplo v ribnik, s kamenjem v žepu in okoli vratu,« je nadaljeval Beeke. »Pa pride kdo z dolgim kolom ali mrežo... in... najdejo gal Torej, mislim, da je bilo takole: Zločinec je nosil truplo proti ribniku ali reki. Videl je padajoče letalo in misli, da je pilot mrtev. Tedaj je izprememil svoj načrt. Ponudila se mu je lepa priložnost, da se otrese trupla...«

»Vžigalica, požar in...«

»Samo trenutek,« ga je prekinil Eustace. »Letalo je bilo prazno! Ne pozabite tega!«

»Morilec tega ni vedel,« je odvrnil Beeke. »Saj ni mogel videti, noč je bila. Potlačil je truplo v kabino. Takole si je mislil: v letalu bodo našli dve zagledani trupli, toda pilot ne bo mogel povedati, kje je vzel drugega potnika, ker je mrtev. Mislili bodo, da se je zgodila nesreča. To je zapeljalo zločince. Prepričan je bil, da sodne preiskave sploh ne bo. Neznani pilot in potnik sta prišla iz Francije v Anglijo. Onstran Kanala bodo skušali ugotoviti, kdo je potnik. Preiskava

v Mallow-Datchettu ne bo potrebna. Tu je letalo samo padlo na tla in zgorelo. — Lahko bi bilo padlo tudi sredi Londona.«

»Razumem vas,« je zamisljeno odvrnil Eustace. »In potem, — strahota! — zve morilec, da letalca ni bilo v letalu!«

»Da, in nastane preiskava, ki je ni pričakoval.«

»Bolje bi bilo, če bi vrget truplo v ribnik.«

Seveda. Naju potem ne bi bilo in utegnlo bi se zgoditi, da bi se bil izmazal. Sicer pa bi se bilo tako prej ali slej zgodilo, da bi začeli iskati kakšnega pogrešanca. Tudi ribnik bi prebrskali in reko. Zločinec torej ne bi bil mogel prav mirno spat. Da, malomarnost zločince je kriva, da se detektivni odevamo s slavo!

»Preskromni ste, prijatelj moj. Saj delava šele nekaj ur, in glejte, koliko že veva. Sicer vas pa ne razumem prav dobro. O malomarnosti morila govorite; saj je vendar prav prirodno, če je mislil, da je pilot mrtev!«

»Človek, ki ima mrtveca na vesti, ne sme delati takšnih napak,« je mirno odvrnil Beeke. »Kaj pa mislite o temle?« Eustace ni niti opazil, da sta se med pogovorom počasi oddaljila od razvalin letala. Zdaj sta bila že precej daleč sredi polja, in v bližini sta zagledala nekaj vrh.

(Dajle sledi)

Zanimivosti

Največja postaja za avtomobile v Evropi

Na veliki cesti, ki vodi iz Stockholma v Malmö in Kjevenhavi, so postavili švedski nedaleč od prestolnice ogromno postajo s črpalkami bencina za avtomobile. Vse naprave so najmoderneje urejene in lahko postrežejo dnevno nad tisoč avtomobilistov.

Dvorišče, v katerem so bencinske črpalke, je vse prekrito s stekleno streho in urejeno tako, da lahko istočasno črpa

16 avtov bencin v rezervoarje. Postrežba je urejena na »tekočem traku«, šoferji je treba le na listek napisati, kaj je potreba avtu, in že gre vozilo na razna mesta, kjer se popravi tako izvrše. Četa mehanikov lahko hitro popravila 30 avtov, cisterne sprejmejo 130.000 litrov bencina in so zavarovane pred zračnimi napadi. Poleg je tudi okrepčevalnica, da se gostje za časa popravkov odpočijejo.

Bil je priča smrti treh prezidentov

Američan Robert Lincoln je bil 14. aprila 1865, priča, kako je njegov oče, predsednik Zedinjenih držav, Abraham Lincoln, padel v gledališki loži kot žrtev zavratnega atentata.

Šestnajst let pozneje je bil v nekem vročem julijemskem popoldnevu isti Lincoln priča umora predsednika USA, Jamesa Garfielda. Dne 6. septembra 1901.

Robert Lincoln po čudnem naključju znova doživel primer, ko je videl, kako je predsednik Zedinjenih držav William Mackinley padel kot žrtev revolverjskih streljav...

Razumljivo je, da so se Roberta Lincolnova poslej izogibali vsi predsedniki USA in ga niso poklicali v svojo bližino.

Pojasnjena skrivnost 5000 letne tkanine

Ameriški inženirji so dokončno rešili skrivnost, ki je tria odlične kemije že stoletja. L. 1860 je razpisala vlada britske Indije 1.500.000 din za onega, ki bi razkril skrivnost pridelovanja posebne tkanine, v katero so Egipčani zavijali mumije. Platno je ostalo tisočletja nepokvarjeno. L. 1888. in 1894. je poizkusila srečo francoska vlada, toda zaman. Zdaj so prišli na sled, da so stari Egipčani uporabljali rastlino ramijo, neko koprivi sorod-

no vrsto, ki raste še danes na Kitajskem in Japonskem. Posrečilo se je stebelcem izločiti tkivo, ki je osem in polkrat trpežnejše od bombaževega, je šestkrat odpornejše od svile in štirikrat bolj vzdržljivo kakor lan ali konoplja. Obleka, narejena iz takšne tkanine, se bo lahko nosila vse življenje, ribiške mreže, padala in druge blago pletilne industrije bo postalo trajnejše, predvsem pa mnogo lažje od dosedanjega predvaja.

Razsipnost je pokopala stari Rim

Ko je bil Rim na višku moči, se je v njem nabralo mnogo bogastva. Palača za palačo je rasla iz tal, najrazkošnejši sta pa bili oni Caligule in Nerona. V Neronovi palači so bile dvorane prevlečene z zlatom, biseri in dragim kamenjem. Mnoge dragocene spomenike so ukradli na Grškem in jih prenesli v tiranovo palačo. Nad jedilno dvorano se je visoka kupola moč in dan odpirala in vrlela okrog osi. Ko je bila palača končana, je Neron vzkliznil: »Zdaj bom šele lahko živel kakor človek...«

Domitianov Jupitrov tempelj je bil veličastna stavba. Pozlačeni okrasni zani so stali nad milijardo din sedanje vrednosti. Zaradi nezdružljive podnebnosti so bogati patriciji gradili vile zunaj Rima. Bile so to lepe stavbe s kopalcami, svetilnicami, gledališčem in stebriščem hodnikov, od koder je bil lep razgled na pokrajino. Hadrijanova vila »Tivoli« je obsegala tri četrtine km² zazidanega prostora! Imela je poletno in zimsko palačo, mali in veliki teater, knjižnico, ogromno, 200 m dolgo dvorano s dvojno ladjo, kopališče in hčel.

Rimljani so bili veliki ljubitelji dragocenih vaz. Samo za eno vazo iz ahata

so plačali 2,8 milijona din. Neron si je dal napraviti jedilno posodo za 3,5 milijona din. Posebno cenjeno je bilo afriško pomarančno drevo, iz katerega debela so izrezavali lepe mize. Za eno samo takšno dragoceno mizo so plačali blizu 6 milijonov din!

Po osvojitvi Španije in mitridatski vojni je prišlo v Rim obilje srebra in zlata. Rimljani so zelo cenili srebrni pribor in vilice iz srebra, težke 100 rimskih funtov, niso bile redke. Rimljanke so nosile v uhanih, na zaponkah, za pasom in celo na opankah bogat nakit biserov in dragih kamnov. Julij Cezar je kupil Brutovi materi biserno ogrlico za 24 milijonov din. Caligula je nataknil pri neki pojedini svoji ženi okras dragocenih biserov, ki ji je pokrtil lase, ramena, prsi in roke... Ta nakit je stal »samo« 160 milijonov din!

Tako se je vtipljal stari Rim v žrebu luksuza — in propadal. Razvada, nositi dragocenosti in krasiti domove z razkošnimi redkostmi je pa ostala pri ljudeh še dolgo potem, kakor pričajo izkopanine Pompejev, ki so izginili ob izbruhu Vezuva pod gorečo lavo.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 mer; najmanjša oglasovna vrsta za 10 mer. Družbe, posredniki in tiskarjevalnice oglasov dajo 1. — po besedi. Najmanjši znesek za ta oglas je 10. —. Določeno besedo se računa dvojnó. Oglasni davki za enkratno objavo znaša 2. —. Znesek za malo oglas se plačuje takoj pri naročilu. Osiroma ga se vsotiati v pisno skupaj s naročilom ali na pošto pošljemo na četrtni račun št. 11.495. Za vse stisnane odgovore glede malih oglasov se mora vročiti znesek za 5 din.

Razno

DR. KOFFLERJEV ZDRAVILNI KRUH

Ta v izoizemstvu znani kruh je lahko prebavljiv, ne obteži v želodcu, ne povzroča nikakih napenjanj, temveč celo odlično učinkuje pri črevesni lenivosti. Ostane dolgo svež, zato tudi za turiste najpriljubitejši kruh. Izdeluje in razporeja pekarna Rakusa, Koroška c. 24. 3894-1

APNO. CEMENT

kakor ves stavlbeni material, rezan les in kurivo po najnižjih dnevnih cenah pri trgovini Kraser. Studenci. 4382-1

Širite »Večernik«

KROJAČI. POZORI!

Prodajni ali dam v našem krojačkim salonu v centru Maribora. Ponudbe pošljite na upravo pod »Krojač«. 4897-1

DELAVNICA

elektr. tok na periferiji, se ta koj odda. Naslov v upravi. 4898-1

ČE ŽE MORAM

poigniti — poignem na domači medeni muholovki FOXON Družice! V rolu za menoj v sturgino in sladko smrti. 4905-1

Prodajam

DOBRO HALOŠKO VINO od 5 litrov naprej po 6,50 din. Građišnik. Nova vas, Bolfenkova 6. 4907-1

Posest

NOVOZIDANO HIŠO

donosna 10.000 din letno, pritlikline, vrt, obljubljen kraj izpod vrednosti prodajam din 55.000 gotovine, 30.000 vkupljiva. Informacije: »Krtica«, Pobrežje. Gosposvetska 56, pri Mariboru. 4072-2

PRODAM

vinogradno in sadonosno posest v štirisoobno opremljeno vilo, dostopno z avtom. S. Maribor. Metelkova 35. 4884-2

POSESTVO

v Celcu, 13 oravov zemlje (travniki, nilve in gozdi) na prodaj event. se prodajo posamezne parcele. Kirbiš. Celje 4894-2

PRODAM POSESTVO

Zg. Radvanje. Hosteleve ulica 39. 4881-2

PLANINSKO HIŠO

z gozdnim posestvom na lepem, zdravem kraju blizu Celja se poceni proda. Kirbiš. Celje. 4895-2

Kupim

KUPILA

bi dobro ohranjeno, moderno spalnico, spalni divan in kuhinjo z vso posodo. Ponudbe na upravo »Večernika«, Maribor, pod »Kupim«. 4893-3

Prodajam

STANOVANJSKO OPREMO prodaja zaradi selive skladiščnik. Meliska c. 29. 4901-4

Popolnoma nov moderen SIVALNI STROJ za din 2200.— prodajam. Naslov v upravi. 4902-4

Stanovanje

Odda se takoj SOBA IN KUHINJA s posebnim vvhodom. Pobrežje Solska 4. 4877-5

SOBO IN KUHINJO oddam mirni stranki s 1. junijem. Solska 4. Pobrežje. 4880-5

Oddam v najem SOBO IN KUHINJO na Aleksandrovi cesti št. 30. Ogled od 10.—12. in od 15.—17. ure. 4882-5

STANOVANJE soba in kuhinja, podstrešni prostor, elektrika, se s 1. junijem oddam mali stranki. Stučič Cankarjeva 7. 4883-5

STANOVANJE se odda s 1. junijem, 2 sobi in kuhinja z vsemi pritliklinami. Kralla Matjaža ul. 31. Stučič. 4886-8

Soba odda

LEPA OPREMLJENA SOBA odda pri parku. Vrazova ul. 2-1. 4878-7

Sprejem MIRNEGA GOSPODA na stanovanje. Vračati je Mesarski prehod št. 5. 4885-7

PRAZNA SOBA se takoj odda. Koroška c. 50. 4888-7

PRAZNO SOBO (proti delu) dobila starejša, mirna zakonca brez otrok. Mišinska 8. frizer. 4889-7

ODDAM OPREMLJENO SOBO prosti vvhod. Krempljeva 2-a. Melje. 4899-7

2 GOSPODA ALI 2 GOSPODIČNI se sprejme na posteljo. Naslov v upravi. 4903-7

SPREJMEM GOSPODA na sobo in hrano. Smetanova 51-L. vrata 3. 4905-7

SOBA

se odda takoj. Zrkovska c. 41. Pobrežje. 4900-7

OPREMLJEN KABINET

oddam takoj. Jernovska 73 (Magdalenska). 4906-7

Sluzbo dob

OSEBA Z OSEBNO PRAVICO za bife se išče. Pisemne ponudbe na upravo, pod »Bife«. 4890-9

SPREJMEM SLUŽKINJO ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, za takoj. Protinikova ul. 4. 4904-9

IŠČE SE KUJARICA

ki opravlja tudi druga hišna dela. Nasl. v upravi. 4879-9

BRIVSKI POMOČNIK

dobi službo. Drexler, Ulica 10. oktobra Maribor. 4887-9

Zlato in srebro,

briljante, zastavljajne listke išče nujno za nakup

M. Igerjev sin, Maribor, Gosposka ulica 15.

IZOLIT

UPORABLJAJTE NAŠE DOMAČE LAHKE GRADBENE PLOŠČE

IZOLACIJA PROTI VLAGI, TEMPERATURNIM SPREMENBAM IN ZVOKU

ING. MILAN HMEJLJ • RADEČE

Zahtevajte ponudbo in poizkusite!

Najboljše kosovno apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice

pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana.

Dalmatinova ulica 10

Zapustil nas je za večno naš nad vse dragi oče, tast, stari oče itd., gospod

Mihael Gombač

Dragega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v petek, 2. junija, ob 15. uri iz mestne mrtvašnice na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana 3. junija ob 7. uri v magdalenski župni cerkvi.

Maribor, 31. maja 1939.

Dr. Ivo Daneo, zet. Mery, hčerka. Desanka, Vlasta, Ivanček, vnuki.